

Англ. *As is the workman so is the work.* (Діло майстра величає) [4, с. 54].

Актуальним і в наш час залишається вислів Цицерона: «*Non tam praeclārum est scīre Latine, quam turpe est nescīre*» (англ. *It is not as praiseworthy to know Latin as it is shameful not to know it*). – Не настільки похвально знати латину, наскільки ганебно – не знати її [6, с. 160].

Удосконалення методів навчання латинської мови та впровадження нових інтерактивних, проблемно-пошукових, культурологічних, порівняльно-зіставних та інших методів сприяє підвищенню якості навчання та оптимізує проведення практичних занять.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беляєва О.М., Ждан В.М., Цісик А.З. Латинсько-український медичний енциклопедичний словник: у 2 т. Т.2 N-W. – К. : ВСВ «Медицина», 2020. – 456 с.
2. Кацман Н.Л. Методика преподавания латинского языка / Н. Л. Кацман. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 256 с.
3. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів: підручник / О.М. Беляєва, В.Г. Синиця, Л.Ю. Смольська та ін.; за заг. ред. О.М. Беляєвої. — 2-е видання. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 464 с.
4. Мудрість народна - мудрість міжнародна [Текст] : Прислів'я, приказки, крилаті вислови та мовні звороти дев'ятьма мовами / А.М. Жовківський, Г.А. Жовківська, Т.Д. Івасютин. – Чернівці : Рута, 2004. – 1001 с. – 1000
5. Цимбалюк Ю. В. Біблійна мудрість у латинських афоризмах українською та англійською мовами : Науково-навчальний посібник / Ю. В. Цимбалюк, Й. У. Кобін, Л. І. Смунова, Л. М. Латун.– Вінниця : Нова книга, 2003.– 410 с.
6. Minkova Milena Latin for the New Millennium: College Exercise Book Levels 1 and 2 (English and Latin Edition) Latin Edition | by Milena Minkova | Jan 31, 2012. – 162 p.

Терещенко О. В.

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

ім. Ігоря Сікорського» м. Київ, Україна

ВИМІРИ СВОБОДИ

У КОНТЕКСТІ ІДЕНТИЧНОСТІ МІГРАНТІВ

Наша епоха глобалізації, віртуалізації та технологізації життя сприяє усе більш інтенсивному переміщенню людей планетою, нарощуванню міграційних процесів. Постійні переїзди людей з однієї країни в іншу, з одного пункту призначення в інший сформували певні міграційні кластери у загальній міграційній системі мобільного людства.

Аналізуючи згадані процеси, дослідники-міграціологи зазвичай відштовхуються від теорії міграційної системи професора Акіна Мабогундже [1], який застосував її у 70-х рр. ХХ ст., починаючи з аналізу міграцій на лінії «село-місто». Згідно міркуванням вченого, складовими міграційної системи виступають самі мігранти та соціальні умови, що визначають і формують міграцію, процеси територіального переміщення та адаптації, відносини, зв'язки людей та соціальних структур з питань міграції і загалом – міграційної політики [2]. Американські дослідники проблем міграції С. Каслз та М. Міллер, враховуючи падіння двополярного світу та відкриття кордонів у другій половині ХХ ст., назвали епоху «століттям міграції» та зазначили, що ніколи раніше міжнародна міграція не впливала так сильно на безпеку держави, ніколи раніше державні діячі не приділяли стільки уваги міграційним питанням [3]. Е. Равенштайн, фундатор економічного підходу, винайшов оригінальний методологічний концепт

«притягування-виштовхування», який можна ефективно використовувати при дослідженні феномену міграції. Згідно цьому підходу, чинниками міграції стають стихійні лиха у країні проживання, соціальна нестабільність, економічні проблеми, соціальні несвободи, які «відштовхують» певну частину населення з їхньої батьківщини, змушуючи виїжджати, на протигагу іноземній країні, яка «притягує» емігрантів шляхом надання перспектив соціальної стабільності, економічної забезпеченості, позитивної політичної ситуації.

Проте, з нашої точки зору, всередині цієї матриці міграційних детермінант знаходиться екзистенціал людської свободи, який варто роздивитися докладніше.

Міркуючи над феноменом свободи мігранта, ми бачимо такі її провідні виміри: свободу волевиявлення, свободу як суспільну волю громадянина та духовну свободу. Свобода волевиявлення відіграє первинну роль у житті мігранта при прийнятті рішення про виїзд з країни проживання та при виборі іноземної держави. Вона напряду апелює до етичної компоненти, адже людина зважає власні моральні принципи, пріоритети, способи організації життя, що накладає високу відповідальність за рішення і вчинки. «Вчинки вважаються моральними лише в тому випадку, коли здійснюються свободою волею, є свободним волевиявленням суб'єкта. В цьому сенсі етика направлена на усвідомлення людиною своєї свободи та пов'язаної з нею відповідальності» [4].

Перш за все еміграція апелює до задоволення базових потреб, які так вдало у свій час відзначив А. Маслоу [5]. Першочерговими стають економічні та соціальні чинники, бажання досягти певного фінансового комфорту, соціальної стабільності, самореалізації. Окрім того, кожний мігрант вибирає особистий шлях згідно власному характеру, психотипу. Коли мігрант змінює життя завдяки свободі волевиявлення, на передній план виступає громадянський вимір свободи, необхідність набуття прав і свобод у новому суспільстві та державі. Відбувається відстоювання права рівності в іноземному суспільстві, і саме право виступає мірилом свободи. Неможливо адаптуватися в іноземній країні поза її базовими законами, Конституцією, іншими законодавчими керівництвами у житті суспільства.

Наступний етап, який проходить мігрант в іноземному просторі, це ствердження своєї духовної свободи, зокрема, свободи віросповідання, свободи слова і свободи творчості, свободи комунікації та самореалізації. Тільки сильні особистості здатні зберегти себе та трансформуватися, «вирости» крізь призму чужини. Адже повноцінна самореалізація вимагає відчуття «польоту» духу, певної внутрішньої легкості, креативності. А дух вільним народжується в тілі та вільним відлітає в інші світи. Тож відчуття «польоту» знайоме кожній людині, і кожна особистість прагне до високих відчуттів. Цього ми можемо досягти суто завдяки духовній свободі. Коли мігрант втілює у життя усі три виміри свободи, його соціальна адаптація синергетично підсилюється, і зрештою розгортає перспективу особистісної гармонії.

Отже, підводячи підсумок, зазначимо, що міграція – це невід'ємна складова всесвітніх соціальних процесів. Міграційна система упорядковує та контролює міграційні потоки, а виміри свободи (свобода волевиявлення, громадянська свобода, духовна свобода) у процесі адаптації мігранта відіграють провідну роль у набутті «другої» ідентичності в новій країні помешкання та соціальної реалізації.

1. Hein de Haas North African Migration Systems: Evolution, Transformations and Development Linkages. Working Papers IMI. 2007. Paper 6. 44 p.
2. Mabogunje A.L. Systems Approach to a Theory of Rural-Urban. Migration. Geographical Analysis. 1970. No 2 (1). P. 1–18.
3. Castles S., Miller M. The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World. – New York: Guilford Press, 1993. – X, 307 p.
4. Вікіпедія. Свобода. Електронний ресурс
: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B2%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B4%D0%B0>
Маслоу А. Мотивация и личность. СПб : Евразия, 1999. 478 с.

УДК 378.147:61

*Ткаченко П.І., Резвіна К.Ю., Білоконь С.О.,
Лохматова Н.М., Доленко О.Б., Попело Ю.В.*

**Полтавський державний медичний університет, м. Полтава
РОЗВИТОК КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ
У ПРАКТИЦІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ**

Клінічне мислення – це особлива форма людського пізнання для визначення природи хвороби у конкретної людини, її прогнозу і необхідного на те лікування. воно формується при вивченні медицини на студентській лаві біля ліжка хворого, вдосконалюється подальшої практикою і відзначається своєрідною спрямованістю розумової діяльності практикуючого лікаря, яка характеризується сполученням клінічних спостережень і результатів параклінічних досліджень з теоретичним багажем і особистим практичним досвідом фахівця. Тому є у вищій мірі актуальним для розвитку клінічного мислення на всіх клінічних кафедрах вищого навчального закладу.

Clinical thinking is a special form of human cognition to determine the nature of the disease in a particular person, its prognosis and the necessary treatment. it is formed in the study of medicine on a student's bench at the patient's bedside, is improved by subsequent practice and is marked by a peculiar orientation of the mental activity of a practicing physician, which is characterized by the combination of clinical observations and the results of paraclinical studies with theoretical baggage and personal practical experience of a specialist. Therefore, it is highly relevant for the development of clinical thinking in all clinical departments of a higher educational institution.

Клиническое мышление – это особая форма человеческого познания для определения природы болезни у конкретного человека, ее прогноза и необходимого на то лечения. оно формируется при изучении медицины на студенческой скамье у постели больного, совершенствуется последующей практикой и отмечается своеобразной направленностью умственной деятельности практикующего врача, которая характеризуется сопряжением клинических наблюдений и результатов параклинических исследований с теоретическим багажом и личным практическим опытом специалиста. Поэтому является в высшей мере актуальным для развития клинического мышления на всех клинических кафедрах высшего учебного заведения.

Сучасна медична галузь в Україні переживає постійне реформування, викликане соціально-економічною потребою в спеціалістах високого рівня. Зростає роль висококваліфікованого спеціаліста вищої ланки з лікарської підготовкою, яка передбачає вміння самостійно приймати відповідальні рішення і надавати оперативну якісну професійну допомогу пацієнтові. Практична медицина сьогодні конкурує з зневагою клінічним мисленням і фетишизацією техніки. Культ техніки